

Internationaliseringsbeleid Fontys Sporthogeschool

Bron: <http://www.groenkennisnet.nl/nl/groenkennisnet/dossier/dossier-internationalisering.htm>

2015- 2020

Dennis Arts
Ronald Hillege
Dianne Vredendaal-van der Heijden
Dennis Witsiers
Versie: Januari 2016

Inhoud

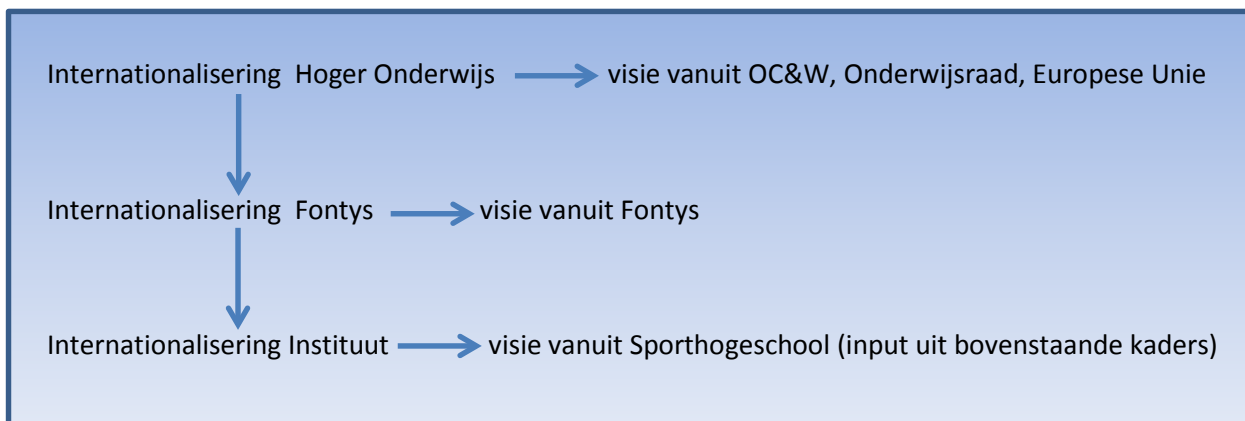
Motieven Internationalisering.....	3
Internationalisering in het Hoger Onderwijs.....	3
Internationalisering bij Fontys.....	4
Internationalisering bij Sporthogeschool	6
Samenwerkingspartners Fontys Sporthogeschool.....	8
Bijlage 1: Framework: Quality of exchange, Quality of our Partner University	10

Motieven Internationalisering

Wat verstaan we nu onder internationalisering?

Internationalisering is volgens de definitie van de Wit (2015)¹, “the intentional process of integrating an international, intercultural or global dimension into the purpose, functions and delivery of post-secondary education, in order to enhance the quality of education and research for all students and staff, and to make a meaningful contribution to society.”

Internationale samenwerking tussen instellingen komt op verschillende manieren tot stand. Vaak begint het met informele samenwerking tussen medewerkers uit verschillende landen, op opleidingsniveau of vakgroep niveau. Uiteindelijk kan die samenwerking uitgroeien tot een strategisch partnerschap op instellingsniveau. Een dergelijk partnerschap is belangrijk voor het onderlinge vertrouwen dat instellingen in elkaar kunnen hebben. Het beperkt de noodzaak van controles op kwaliteit en inhoud van de onderwijsprogramma's.²

Internationalisering in het Hoger Onderwijs

De uitdagingen van globalisering, internationalisering en Europeanisering vereisen een antwoord. De Bologna- en Lissabonprocessen betekenen dat het Nederlandse hoger onderwijs ook steeds meer naar het buitenland zal moeten kijken. In de visiebrief van minister Bussemaker (juli 2014)³ worden de voordelen van internationalisering duidelijk beschreven. Maddux (2014)² zegt het als volgt: ‘People who have international experience are better problem solvers and display more creativity. What’s more, we found that people with this international experience are more likely to create new businesses and products and to be promoted.’ Volgens de minister is internationalisering cruciaal voor het verwerven van kennis, vaardigheden en beroepscompetenties. Tegelijkertijd is internationalisering ook zeer waardevol voor de persoonlijke ontwikkeling en identiteitsvorming van studenten. Bussemaker geeft aan dat er dan ook interessante raakvlakken liggen met de inzet op andere OCW-beleidsterreinen, gericht op het bevorderen van burgerschap, mensenrechten, emancipatie en internationaal bewustzijn.

Internationalisering is geen doel op zich maar draagt bij aan een verbetering van bovenstaande punten!

¹ De Wit, H. Quality Assurance and Internationalization. Trends, challenges and opportunities, INQAAHE conference, 2015.

² OCW, *Rapport Veldverkenning internationalisering*, 2007

³ Bussemaker, J. , *De wereld in: Visiebrief internationale dimensie van ho en mbo*, juli 2015

De Onderwijsraad heeft een aantal ambities geformuleerd ten aanzien van internationalisering⁴.

Studenten, leerlingen en docenten moeten over kennis en vaardigheden beschikken waarmee ze over de grenzen heen kunnen samenwerken en -leven met organisaties en burgers. Door toenemende internationalisering is in steeds meer beroepen een flexibele opstelling tegenover andere culturen nodig. Ten eerste wil men dat vreemde talen verder worden versterkt en beheerst³. Doelstelling is dat driekwart van de jonge Nederlands burgers twee vreemde talen spreekt op B1 niveau. Om deze doelstelling te halen zou er voldoende aandacht binnen het primair en voortgezet onderwijs moeten zijn. Ook binnen het MBO is specifieke aandacht voor vreemde talen noodzakelijk⁵. Ook binnen het Hoger Onderwijs geldt dit omdat de mobiliteit van studenten en de eisen van de arbeidsmarkt zijn toegenomen⁶.

Als tweede doelstelling wordt aangegeven dat de positie van het Nederlandse onderwijs in internationale context kan worden versterkt door te borgen dat de examinering voldoet aan internationale standaarden. Internationale mobiliteit vraagt om een goede afstemming tussen curricula en diploma's. Daarnaast kan Nederland zijn onderwijsstelsel en onderwijsdiensten ook als exportproducten zien (notities^{7 8 9})

Als laatste adviseert de Onderwijsraad om de internationalisering en Europeanisering van de onderwijsinhoud te versterken. De raad ziet dan ook een taak voor alle onderwijssectoren in het uitbouwen, evalueren, verbeteren en structureel in het onderwijs inbedden van internationaliseringsactiviteiten. Vanwege het belang van Europa verdient het ook aanbeveling dit onderwerp steviger in de curricula te verankeren en ervoor te zorgen dat er meer fysieke uitwisseling plaatsvindt van leerlingen uit verschillende landen. Europees burgerschap vergroot niet alleen de internationale kennis van burgers, maar stelt ze ook in staat een kritisch oordeel te vormen over Europese vraagstukken (notities^{10 11 12})

Internationalisering bij Fontys

Fontys is als University of Applied Sciences op het gebied van onderwijs en onderzoek van betekenis voor¹³:

- a. (jong)volwassen studenten als beroepskracht in wording en als werkende professional, vanuit het perspectief van loopbaan en leven;
- b. de (regionale en internationale) samenleving als geheel vanuit sociaal, cultureel en economisch perspectief met het oog op continuïteit, innovatiekracht en maatschappelijke toegevoegde waarde.

Sociaal-maatschappelijke, economische en technologische ontwikkelingen gaan steeds sneller en spelen zich steeds meer af in een internationaal domein. Globalisering en multiculturele facetten zijn in veel sectoren deel geworden van de dagelijkse maatschappij en beroepspraktijk. Kennis en beroep-specifieke competenties verouderen in steeds hoger tempo, beroepen veranderen, verdwijnen en nieuwe ontstaan. Al deze ontwikkelingen vragen om een generatie die duurzaam inzetbaar is en noodzaakt alle maatschappelijke sectoren om te investeren in de inzetbaarheid, wendbaarheid en ontwikkeling van werknemers. Zo ook Fontys.

---

⁴ Onderwijsraad, *INTERNATIONALISERINGSAGENDA VOOR HET ONDERWIJS, 2006-2011*, 2005

⁵ Onderwijsraad, *Vreemde talen in het onderwijs*, 2008

⁶ Onderwijsraad, *Weloverwogen gebruik van Engels in het hoger onderwijs*, 2011

⁷ Onderwijsraad, *Een diploma van waarde*, 2010

⁸ Onderwijsraad, *Het Europese kwalificatiekader en leren in Nederland*, 2006

⁹ Onderwijsraad, *Hoger onderwijs voor de toekomst*, (2011).

¹⁰ Onderwijsraad, *Internationale leerwegen en internationaal baccalaureaat*, 2006;

¹¹ Onderwijsraad, *Een zoektocht naar stimulering van het Europees burgerschap in het Nederlands onderwijs*, 2004

¹² Onderwijsraad, *Maatschappelijke achterstanden van de toekomst*, 2011

¹³ Fontys Hogescholen, *Concept notitie: Position Paper Leven Lang Leren*, juni 2015

Internationalisering is geen doel op zich, maar staat in dienst van de leeropbrengsten, namelijk het vormen van studenten naar professionals in de context van continue veranderingen en globalisering. Met een veelheid aan internationaliseringsmogelijkheden, is het voor instituten belangrijk om zich te realiseren dat internationalisering meer is dan alleen mobiliteit. Internationalisering van het curriculum vindt plaats op verschillende niveaus variërend van Engelstalig onderwijs, het gebruik van internationale casussen en literatuur in lessen, tot het stimuleren van taal- en interculturele competenties bij studenten en docenten¹⁴

De commitment aan regionale inbedding van Fontys in een zeer internationale regio maakt dat internationalisering niet langer optioneel is, maar een vanzelfsprekendheid moet zijn. Fontys zorgt ervoor dat het aangeboden onderwijs het internationale karakter van de regio weerspiegelt en dat afgestudeerden optimaal voorbereid zijn om zich in een regionale én internationale omgeving te handhaven en een betekenisvolle bijdrage te kunnen leveren aan de omgeving waarin zij werken.

Dit kan alleen wanneer elke student tijdens zijn/haar studie aantoonbare internationale en interculturele competenties ontwikkelt. De ambitie van Fontys als geheel, en de instituten individueel, is dat er in 2020 geen opleiding meer is waarin studenten zonder deze competenties afstuderen. Elk instituut wordt vrij gelaten in de keuze van internationaliseringscomponenten of –initiatieven die ingezet worden om het behalen van deze doelstelling te garanderen.

Om de ambitie binnen internationalisering te verwezenlijken heeft Fontys een aantal aandachtsgebieden geformuleerd¹⁴.

1. Ontwikkelen van internationale & interculturele competenties bij studenten

Het centrale internationaliseringsdoel van Fontys is het ontwikkelen van internationale en interculturele competenties bij studenten. Fontys wil haar afgestudeerden optimaal voorbereiden op een regionaal werkveld gekenmerkt door globalisering. Door het stimuleren van internationale en interculturele competenties hebben afgestudeerden een voorsprong op een arbeidsmarkt waar deze competenties in toenemende mate een belangrijke indicator zijn voor succes.

2. Ontwikkelen internationale & interculturele competenties bij medewerkers

Het ontwikkelen van internationale en interculturele competenties bij studenten vereist de aanwezigheid van deze competenties in alle lagen van de organisatie, van het College van Bestuur tot het ondersteunend personeel. De komende jaren wordt daar waar nodig geïnvesteerd in het verbeteren van taalvaardigheden, internationale en interculturele competenties van medewerkers.

3. Internationaliseren van het curriculum

Het (regionale) werkveld van onze studenten wordt steeds internationaler. Een goede voorbereiding op dit werkveld vereist een curriculum waarin internationale kaders en leerdoelen verweven zitten. Naast mobiliteit kunnen instituten dit realiseren door Internationalisation at Home. Dit biedt alle studenten de mogelijkheid om internationale en interculturele competenties te ontwikkelen binnen de eigen leeromgeving.

4. Internationale profilering van Fontys versterken

Verbinding met het werkveld beperkt zich niet tot de regio. Ook internationaal zijn er voor Fontys interessante kansen, die steeds vaker door instituten worden herkend en nagejaagd. In dit kader is het belangrijk hoe Fontys zich in zijn geheel profileert. Door middel van intensieve

---

¹⁴ Fontys Hogescholen, *CONCEPT Position Paper Internationalisering: "Fontys zonder grenzen"*, 2015

samenwerking en strategisch beleid op het gebied van onderzoek, strategische samenwerkingsverbanden, partnerbeheer en Internationalisation at Home heeft Fontys de mogelijkheid internationaal te groeien.

Internationalisering bij Sporthogeschool

Binnen Sporthogeschool is het internationaliseringsbeleid vanaf 2009 verder vormgegeven. Dit heeft geresulteerd in een eerste beleidsnotitie 2012-2015 waarin concretere doelstellingen ten aanzien van internationalisering zijn geformuleerd¹⁵.

Voor 2015-2020 zal het internationaliseringsbeleid worden geactualiseerd passend bij de ambities die vanuit de overheid en Fontys zijn geformuleerd. Dit heeft geresulteerd in de onderstaande vier aandachtsgebieden.

1. Versterking internationale oriëntatie van Sporthogeschool en specifiek van de opleidingsprogramma's
  - Inventarisatie internationale instituten op aansluiting bachelors op basis van vastgelegde criteria (Bijlage 1: Framework: Quality of exchange Quality of our Partner University);
  - Benchmarken van de kwaliteit van eigen opleiding met buitenlandse instituten;
  - Selectie van instituten op basis van kwaliteitsmatrix Fontys (I-kaart¹⁶ op maat maken voor FSH);
  - Formaliseren partnerships (Agreements/Erasmus+ of Memorandum of Understanding).
2. Intensivering werving buitenlandse studenten
  - Onderwijsbeurzen buitenland (bv EAIE, netwerk Fontys en overige universiteitspartners);
  - Benutting nieuwe en bestaande partners (samenwerking onderwijs, onderzoek, werkveld);
  - Ruimte in curriculum en mogelijkheid tot samenstelling vakkenpakket =bv 30 ects (inrichting nieuw onderwijs met kleinere Engelstalige eenheden en de mogelijkheid voor excellentieprogramma's).
3. Ontwikkelen internationalere cultuur FSH
  - Actualisering internationale kennis en ervaring docenten door mobilisering docenten en goede beheersing van de Engelse taal;
  - Versterken Interculturele competenties (bv lesmodule over kennis/respect voor andere culturen, international classroom, studie/stage buitenland, buitenlandreizen etc);
  - Internationaliseren van het curriculum (o.a. via onderwijsontwikkeling, internationalisation at home)
  - Internationalere studentpopulatie; mix van internationale en Nederlandse studenten (door incomings students werven (zie punt 2) en te betrekken bij activiteiten voor Nederlandse studenten).
4. Samenwerking gerenommeerde buitenlandse instellingen (van de in punt 1 genoemde instellingen)
  - Onderzoeksthema's (in samenwerking met Lectoraat)
  - Expertisegebieden inventariseren
  - Mogelijkheid ontwikkelen gezamenlijk onderwijs (o.a. joint degree)

---

¹⁵ Fontys Sporthogeschool, *Internationaliseringsbeleid Fontys Sporthogeschool 2012 – 2015*, 2013

¹⁶ Fontys Hogescholen, *Quality Framework: Internationalisation@Curriculum*

In de komende jaren wordt uitvoering gegeven aan dit beleid om de verschillende doelen te realiseren. Dit betekent dat de doelen nader geconcretiseerd dienen te worden. In het MACON en de teamplannen worden deze doelen jaarlijks vastgesteld. In Managementrapportages en andere evaluaties wordt periodiek gekeken of de gestelde doelen zijn behaald en of deze dienen te worden bijgesteld.

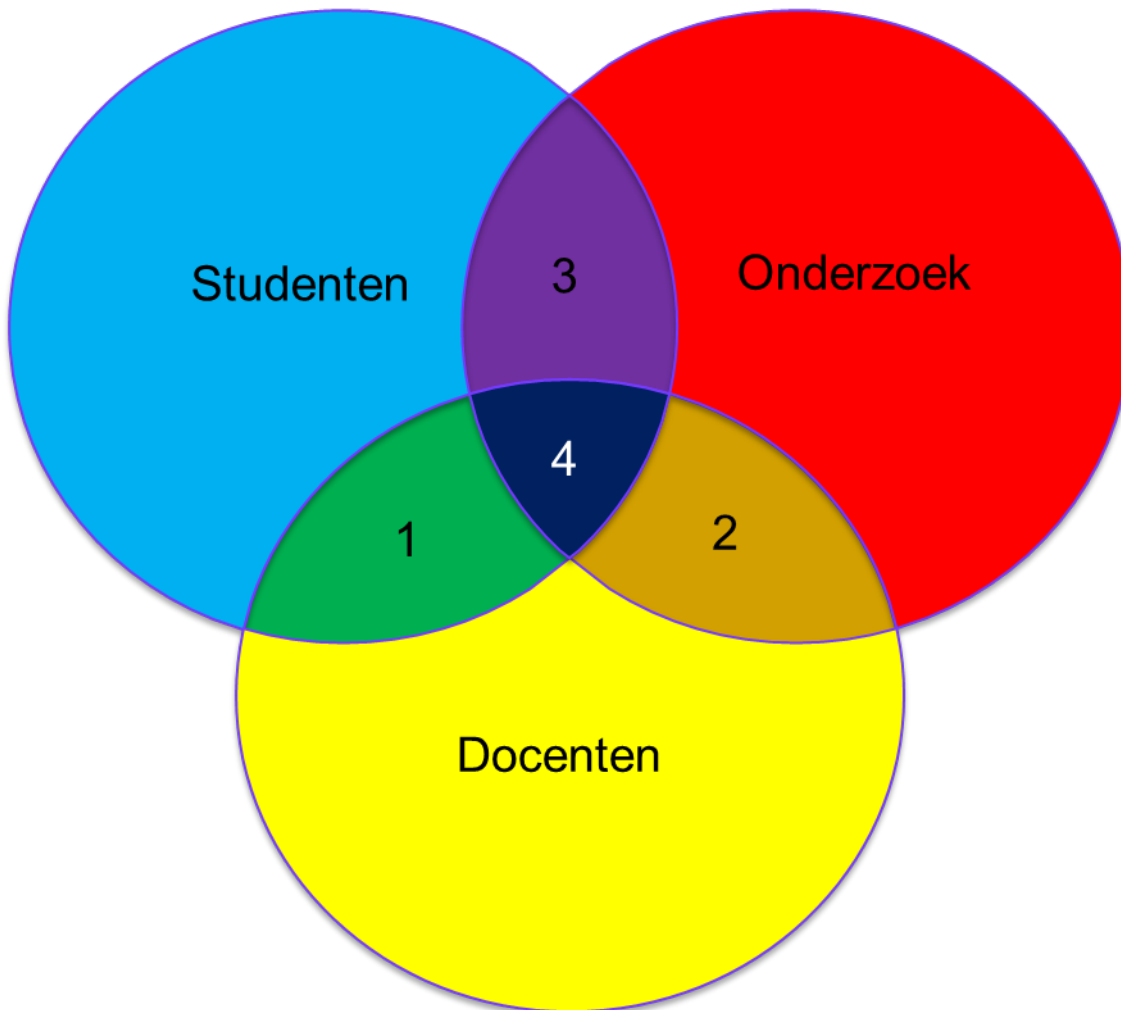
Bij het inbedden van internationalisering in het onderwijs is het niet de vraag of dit noodzakelijk is maar hoe internationalisering ingebed moet worden. Volgens de beleidsvisie van Fontys¹⁷ dient ieder instituut hier de komende jaren duidelijk vorm aan te geven om zodoende de Fontys ambitie in 2020 te realiseren. Instituten kunnen hierbij rekenen op de ondersteuning van het College van Bestuur, Office for Internationalisation en andere ondersteunende diensten.

---

¹⁷ Fontys Hogescholen, *CONCEPT Position Paper Internationalisering: "Fontys zonder grenzen"*, 2015

Samenwerkingspartners Fontys Sporthogeschool

De samenwerking met internationale partners ziet er schematisch zo uit:

- Lichtblauw: het netwerk dat gevormd wordt door internationale partners waar studenten gebruik van kunnen maken ten behoeve van studie (minor) en stage. Het betreft hier zowel uitgaande als inkomende mobiliteit.
- Geel: Dit is het netwerk waarbinnen docenten en/of staff nauw met elkaar samenwerken. Hier gaat het om het uitwisselen van expertise (bv teaching games for understanding), gastdocentschap, curriculumverbetering (bv partnernetwerk SBE).
- Rood: Dit zijn de samenwerkingsverbanden ten behoeve van onderzoek. Het lectoraat werkt hier samen of gezamenlijk met buitenlandse universiteiten aan onderzoeksprojecten (bv Universiteit Leuven)

De overlappende gedeelten beschrijven de relaties tussen de drie hoofdgebieden.

- 1: het betreft hier partneruniversiteiten waarbij er samenwerking mogelijk is voor zowel studenten als docenten/staff.

- 2: Hier gaat het over de mogelijkheden waar onderzoek direct gekoppeld is aan docenten (bv praktijkonderzoek). Hier ligt het accent op uitwisseling van onderzoeksexpertise van docenten ten behoeve van het onderwijs.
- 3: Dit overlappende gedeelte betreft de onderzoekssamenwerking waarbij studenten betrokken zijn. Te denken is aan gezamenlijke praktijkonderzoeken.
- 4: Het middelste segment geeft de meest intensieve vorm van samenwerken weer. Op dit gebied werken alle domeinen van de partneruniversiteiten nauw met elkaar samen.

Bijlage 1: Framework: Quality of exchange, Quality of our Partner University

What?	Yes	No	n/a
1. University			
a			
b			
c			
d			
e			
f			
2. Study Program			
a			
b			
c			
d			
e			
f			
g			
3. Contract			
a			
b			
4. Students			
a			
b			
c			
d			
e			
5. Facilities			
a			
b			
c			
d			
e			
f			
g			
h			
6. Safety			
a			

Legend

	Only tick 'yes' in case subquestions in same category are also answered positively
	Check of the course materials
	Student/Staff/Teacher Evaluation
	Own judgement (FIO and/or institute):
	<ul style="list-style-type: none"> • Communication with contact person of the partner university; • Check of course materials; • Sharing experiences with colleagues of other (partner) universities • Quality of the incoming student • Judgement of students/staff members/teachers (evaluations)

Additional Comments:

- Visit of the partner university within three years after the start of the partnership;
- Yearly evaluation of the partner university based on this framework.

Evaluation form students:

<http://www.fontys.nl/fio/default.asp?idsitestructurenode=425757&preview=0.7136452094626174>